

s katero slavi dela junakov hrabrih, ki so še živeli ob tisti dobi, ko se še ni bilo polje Kosovo napojilo s serbsko kervjo, in oni, ko so se bili rešili smertonosnega groma, se poskrili po nedosegljivih pečinah hercegovinskih in černogorskih.

Človek ta je slep goslar. Na licih se mu poznajo žarki solnčni, kar pa tudi ni čuda, ker on sedi celi dan pred vasjo ali mestom, in gleda proti višini nebeški na neizmerno modrino, po kateri letajo raznobojni oblaki in se pomičuje solnce, čigar žareči žarki se upirajo na zaperte zenice. Preden si znoj s čela obriše, poprime še čarobne strune gosel svojih, in kot bi hotel solnce prisiliti, da mu razsvitli večno temo, mu z zatisnjenimi očmi sledi; ker oči njegove ne bojé se žarkov vélike zvezde dneвне, ker zenice so zaperte za zmiraj in ne poznajo modrine nebeške in ne vedó kaj je krasota vesele spomladi; on ne pozná ne sveta ne ljudi, in kar se v njem giblje in živi, ni pogled sedajnosti, marveč spomin davnih in preteklih časov. Kar on z žalostnim glasom popeva, ni radost spomladi in iskrenost ljubezni, marveč velika, dasiravno s slabim in prostim glasom pa s tolikanj večjo dušno radostjo popevana dogodivščina podjarmljenega národa.

Kraj njega leži na tléh širok klobuk, ne da bi ga varoval vročine solnčne, ampak da čuva sivo glavo neprijetnega dežja. Dobroserčni Serežani in Bosnjaki mu mečejo v skledico bakrenike za zlate pesmi, s kterimi slavi neumerle junake Lazara, Kraljeviča Marka in Miloša.

Slovani na južnem bregu Donave so národ, ki se med drugimi v vojnem značaji odlikuje. Oni so jako uterjeni sinovi narave, pa tudi preprosti v vsem svojem življenji in blagega serca. V Černigori se vedno bojujejo s Turki, ki so se naselili po neprijaznih dolinah njihove dežele; pa zakaj terpé neprenehoma taki boji? Zavoljo kamenitnih sten in visokih planin. Komaj zagleda še otročé beli svet, mu že visi orožje pri zibelki, in ko ga zakrije črnega groba večna tmina, ki skoro vsakega Černogorca v boji zasači, neha še le vojak biti.

Na bregu berze Drave in bistre Donave sta pripravljena Serb in Hrvat boj kervavi biti z divjim in sirovim sosedom Turkom. Serb ne more pozabiti zlatih in srečnih dní o času Dušana, zatoraj je vsajena za zmir zavist v njegovih persih in maščevanje proti zmagovavcu na Kosovem polju. Žena opravlja domače opravke in nepokojni sinovi obde-lujejo z nevoljo polje, pomilovaje nezmožne starčike.

Kaj dela starec?

Njemu izročil je dobrotni Bog dogodivščino naroda, da jo kot dedšino priobčuje v neumerlih pesmih pod milim nebom, razveseljevaje z njimi bogoljubni svoj narod, ki jih v serce vsaja kot seme, iz kterega se bo razvil vojni duh.

Kdorkoli je na Serbskem slep rojen, ali ki ga je nemila osoda oplenila za zmir solnčne svitlobe, onemu je Bog podelil drug vir čuvstva, da nadomestuje izgubljeno veselje; takim dal je Vsemogočni liro Apolonovo; njim naredí oče ali brat gosli, s kterimi se on, prihodnji pesnik, napoti v goste loge stoletnih hrastov, da ondi pozorno čuje šumenje drevja, pihljanje vetra in prijetno žvergoljenje veselih ptičic, z eno besedo: da si skuša vcepiti krasoto vse narave in vse ono, kar se je v njegovi duši preobrazilo, zopet preobraženo z močno silo svojih gosel iz globočine serca popeva.

Tako izučen gré zopet med ljudi, pred mestne vrata ali pred vas, da ondi tiho posluša pesmi kakega goslarja; v njegovo dušo vcepijo se žive oblike Dušana, Marka, Lazara in drugih. Zdaj je popolnoma izučen; v duši njegovi spreminja se slika za sliko, kateri odgovarja po lastnem umu zmišljena pesem; on je že skusil cenljivost Vil, in zdaj potuje od družbe do družbe, od mesta do mesta, iz sejma na sejm, ter vcepuje dogodivščino svojega junaškega naroda v serce starih in mladih.

Odkar se je naselil goslar pred vratmi mesta, se nisem ločil iz hiše, in to sosebno, ker mi je znano, da goslar je

živa povestnica naroda, in da v njegovih pesmih se oglašá prihodnost naroda njegovega.

Verba, ki je okno moje pokrivala, mi je dovolila toliko prostora, da sem mogel gledati goslarja; ko je pa krog in krog nastala tihota, sem ga lahko razumel vse, in ni mi odšel noben glas.

Peval je čudno povest — od nekega graničarja, v kateri je, kolikor se spominjam, začetek sledeči:

O zeleni krepki hrast v dobravi!

Kmali od brata bodeš se poslovil,

Skoro se visoko bodeš dvignil

Ter mladenču bodeš za vešalo.

(Konec sledí.)

Kratkočasnica.

Zajic jih dobi pet in dvajset.

V lepem Polji je živel pred nekimi leti kmet, kteri je imel majhno posestvo pa veliko poželenje po pečenih zajcih. Ker mu je manjkalo dnarjev, si jih kupiti, si je prizadeval to priljubljeno jed drugače dobiti. Nastavljal je pridno zanjke v svojem zelniku in te so mu dale marsikakega zajca ali pa jerebico.

Človeška sreča je malokdaj stanovitna. To je mogel tudi osladni kmet zvediti. Grajšinski lovec ga je namreč izvohal in zavil v svoj plajš ga čaka en večer v mraku na zelniku. Ni bilo še pol ure, kar se splazi zajic skozi plot in v zanjko kmetovo.

Vès jezen stopi grajšinski lovec v kmetovo hišo. Ta je sedel mirno za mizo in pihal tobak.

„V vašem vertu je zanjka za zajce“ — reče lovec.

„Ne le ena, še tri so!“ mu odgovori kmet.

„Ali že veste, Pič, da v eni zajic tiči?“ zavpije lovec vès višnjev od jeze in mraza.

„Me veseli“ — odgovori Pič — „če je; saj že dolgo čakam tacega potepuha.“

Po teh besedah vstane, vzame leskovko s police in reče lovcu z njim iti.

„Kaj je to, tat?“ — zarohní lovec.

„Kaj! tat?“ — mu verne kmet, kteremu se je vidilo, da ga je ta beseda razžalila. „O tem bova pri gosposki govorila. Ako ne morete vaših zajcov taciš nevkretnost odvaditi, si moram sam pomagati.“ Jezen korači na vert, osupnjeni lovec pa za njim.

Tu se je res lep velik zajic v zanjki premetaval.

„No?“ — vpraša lovec zabavljivo.

„No?“ — reče Pič. „Zdaj bote vidili, kako jez take vertne paglovce kaznujem.“ Po teh besedah prime jetnika za ušesa in ga začne z leskovko jako šverkatí.

„Zdaj jih ima pet in dvajset!“ — reče Pič. „Zdaj pa glej, da se spraviš spred mene, potepuh; ako te dobim še enkrat v zelniku, jih boš dobil petdeset.“ Po teh besedah je raztegnil Pič zanjko in spustil zajca, lovec pa je hitel vès razkačen domú.

Nekoliko dní potem je dobil zviti Pič od gosposke svarilo, da je zoper postavó, po njegovem načinu zajce kaznovati, in da naj več ne storí kaj tacega; če ne, pride v luknjo, in še plačati bo mogel.

Iz „Illust. Familien-Journal.“

Novičar iz avstrijskih krajev.

Od sv. Katarine. * Večkrat že smo slišali, kako prijetno je potovanje na goro sv. Katarine, in kako prijazen je ogled s te gore krog in krog. Preteklo nedeljo smo jo udarili tudi mi gori z veselo družbico, in res je, da se ne bo kesal, kdor se v lepem vremenu, kakoršno smo mi imeli, iz mestnega prahú podá na to goro vživat saj en dan tisto čisto veselje, ki ga nam daruje le mila narava. Nad sv. Katarino je še precej visok in sterm griček, na kterega